

М.М. Білоусова*, аспірантка
Луганський національний аграрний університет

РОЗРОБКА МОДЕЛІ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. В умовах проведення в Україні радикальної економічної реформи, питання забезпечення ефективності діяльності хлібопекарських підприємств набуває все більшого значення. Підвищення ефективності хлібопекарських підприємств сприятиме забезпеченню продовольчої безпеки країни. Одним із головних чинників стабілізації та джерелом нарощування виробничих потужностей, інтенсифікації виробництва є ефективна інвестиційна діяльність в умовах гострої нестачі власних коштів у підприємств. Необхідність підвищення інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств зумовлює доцільність розробки ефективних заходів, основним елементом яких виступає оцінка інвестиційної привабливості підприємств. Результати оцінки є базою для прийняття управлінських рішень щодо підвищення інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі оцінки інвестиційної привабливості присвячено багато праць вітчизняних та зарубіжних учених. Серед учених слід виділити А.О. Єпіфанова [4], який запропонував рейтингову оцінку інвестиційної привабливості підприємств, Т.О. Пожуєву [7] з методикою експрес-оцінки інвестиційної привабливості підприємств, В.Г. Ткаченко [5], В.І. Богачова [5], П.М. Купчак [6] та інших науковців. Заслуговує на увагу розроблений комплекс економіко-математичних моделей оцінювання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання Г.І. Великоіваненко [3].

Незважаючи на наявність певної кількості розробок, завдання оцінювання інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств вважати вирішеним не можна.

Метою статті є розробка моделі оцінки інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Оцінювання інвестиційної привабливості хлібопекарського підприємства є складним комплексним процесом, що передбачає наявність низки взаємопов'язаних елементів та

---

* Науковий керівник д-р екон. наук, професор Гончаров В.М.

певної процедури проведення оцінки. Метою проведення оцінки є забезпечення загальних інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх суб'єктів для прийняття інвестиційних рішень. Основними внутрішніми суб'єктами оцінки інвестиційної привабливості хлібопекарського підприємства виступають керівництво та власники підприємства. Зовнішніми суб'єктами є потенційні інвестори, фінансові аналітики, конкуренти тощо.

В результаті проведеного дослідження нами було розроблено модель оцінки інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств. Графічно модель подано у формі самоорганізованої карти Кохонена, де кожне аналізоване підприємство потрапило у відповідний кластер згідно з рівнем інвестиційної привабливості. Використання методу самоорганізованої карти Кохонена обґрунтовано в нашому попередньому дослідженні [1]. Для кількісної оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств використовується розроблений програмний продукт. Функціонування та застосування програмного продукту «Оцінка інвестиційної привабливості аграрних підприємств» обґрунтовано в нашому попередньому дослідженні [2]. Опис моделі представлений в таблиці.

Опис моделі оцінка інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств

Характеристики моделі	Призначення характеристики
Об'єкт	Хлібопекарські підприємства
Підхід до вибору показників	На основі даних наукової літератури, державних методик та інших джерел
Інструменти формування моделі	Модель на основі аналітичної залежності, побудова нейронної мережі
Форма візуалізації	Самоорганізована карта Кохонена
Інструмент розрахунків	Розроблений програмний продукт «Оцінка інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств», STATISTICA – для проведення кореляційно-регресійного аналізу
Інтерпретація результатів моделі	Аналітична на основі отриманого підсумкового інтегрального рейтингу інвестиційної привабливості, графічна – кольорове зображення сегментів карти Кохонена відповідно до рівня інвестиційної привабливості

Джерело: розробка автора

Згідно з даними таблиці у пропонованій моделі оцінюватися інвестиційна привабливість хлібопекарських підприємств буде на основі комбінації оцінок кількісних фінансових та якісних показників. Також слід відзначити, що візуалізація оцінки інвестиційної привабливості підприємства в певному сегменті карти Кохонена дозволить наочно порівняти рівень інвестиційної привабливості того самого підприємства в різний час, різних підприємств за один час або для порівняння розвитку підприємства та його конкурентів.

Вирішення питань оцінки інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств потребує визначення та уточнення змісту елементів відповідної моделі оцінки інвестиційної привабливості, яку зображено на рисунку.

Модель оцінки інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств

Джерело: розробка автора

Згідно з даними рисунку процедура проведення оцінки відбувається в декілька етапів. Спочатку визначаються показники, що характеризують стан інвестиційної привабливості та обирається алгоритм розрахунку показників на основі державних нормативів і методик, літературних джерел. Вагомість кількісним фінансовим показникам надається згідно з встановленими методиками, літературними джерелами; якісними показниками – на основі експертних оцінок. Арифметична обробка вхідних статистичних даних підприємств здійснюється в розробленому програмному продукті «Оцінка інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств». Кореляційно-регресійний аналіз проводиться для визначення найбільш вагомих факторів впливу на інтегральний рівень інвестиційної привабливості підприємств. На наступному етапі будується мережа Кохонена та робляться висновки щодо рівня інвестиційної привабливості підприємств. Маніпулюючи величинами вхідних значень показників підприємств обчислюється, які значення входів необхідні підприємствам для того, щоб залишити свій кластер і перейти в інший кластер.

Практичне застосування розробленої моделі оцінки інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств дозволить:

- кількісно визначити інтегральний рівень інвестиційної привабливості підприємств;
- виявити основні фактори впливу на інтегральний рівень;
- динамічно управляти інвестиційною привабливістю підприємств;
- розробити шляхи підвищення інвестиційної привабливості.

Висновки. Під час дослідження було розроблено модель оцінки інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств, яка базується

на побудові самоорганізованої карти Кохонена та ґрунтується на обробці кількісних та якісних показників. Наведена практична цінність свідчить про доцільність застосування моделі з метою вирішення завдання оцінки інвестиційної привабливості хлібопекарських підприємств.

Бібліографічний список: 1. Білоусова М.М. Нейромережевий підхід до оцінки інвестиційної привабливості підприємств / М.М. Білоусова, В.М. Гончаров, А.Ю. Дубовіков // Часопис економічних реформ. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2012. – № 4(8). – С. 98-104. 2. Білоусова М.М. Розробка АСОІ «Оцінка інвестиційної привабливості аграрних підприємств» / М.М. Білоусова // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – Полтава: ПДАА, 2012. – № 4(67). – С. 180-184. 3. Великоіваненко Г.І. Комплекс економіко-математичних моделей оцінювання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання / Г.І. Великоіваненко, К.М. Мамонова // Нейро-нечіткі технології моделювання в економіці. – 2012. – № 1. – С. 65-96. 4. Єпіфанов А.О. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання : монографія / А.О. Єпіфанов, Н.А. Дехтяр, М.В. Мельник. – Суми: УАБС, 2007. – 286 с. 5. Инвестиционные и инновационные процессы в АПК в условиях аграрной реформы: монография / под общ. ред. В.Г. Ткаченко, В.И. Богачева. – Луганск: Книжковий світ, 2010. – 272 с. 6. Купчак П.М. Харчова промисловість України в умовах активізації інтеграційних та глобалізаційних процесів: монографія / за ред. Л. В. Дейнеко. – К.: Рада по вивч. прод. сил України НАН України, 2009. – 152 с. 7. Пожуєва Т.О. Управління інвестиційним процесом підприємства в сучасних умовах господарювання: монографія / Т.О. Пожуєва. – Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2010. – 228 с.

Белоусова М.Н. Разработка модели оценки инвестиционной привлекательности хлебопекарных предприятий. В статье разработана модель оценки инвестиционной привлекательности хлебопекарных предприятий путем обработки количественных и качественных показателей на основе построенной нейронной сети. Представлено описание модели: форма визуализации, инструменты формирования, инструменты расчетов, интерпретация результатов расчетов. Предложенная модель оценки позволит количественно определить уровень инвестиционной привлекательности, выявит основные факторы влияния, динамически управлять инвестиционной привлекательностью хлебопекарных предприятий и предложить пути повышения ее уровня.

Belousova M. Develop the model of bakeries investment attractiveness evaluation. The model of bakeries investment attractiveness evaluation by means of quantitative and qualitative indicators on the basis of constructed neural network is elaborated in the article. The description of the model is done: a form of visualization tools forming, tools calculations, interpretation of the results of calculations. The proposed measurement model will quantify the level of investment attractiveness, to identify the main impacts, dynamically manage investment attractiveness bakeries and suggest ways to improve its level.